

et te noemen,
i wetenschap
den te zijn,
den zoeken
indat zij hun
aangenaam
art der klei-
krigen. Zoo
k eene gave
te zijn eerste
te wenschte
zoekt inzage
door zijnen
ezegd, waar-
te te danken
Gods onwan-
pleetje dezer
s volgt:

er zijn Woord
nog heeft,
die ons door
zijn genad-
hart voor
ezus leeft.
n loof! Hem
en spij!

ling in 'het
s telkens ge-
tot hietoe
rensteekenen
e bijdragen.
er van Rosa-
de Heere
het is nu de
«Eendracht
ndische leus.
van het kruis
Met veel ge-
aniemnis in
malen op-
te bepleiten,
bleef. Voor
digheid, zoo
m betoond,
Directeuren

anditaden is
eerd. De
olg dit exa-
dit ook hij,
n, de heeren
rediker der
men en ver-

end verzoek
Agenten, en
ezet maand
opdat deze
n het eerst-
dit men drin-
te zenden,
te wijzen,
vorig jaat
chten voor-
het nieuwe
en aard, dat
terlijk voor
it.

HOOVY.

l-Comité te
ng f 212.52,
nes f 65.50,
Bijl f 17.-,
Ingaldala te
D. van der
door den
meloo f 10.
it te Rot-
ter te Over-
oridens van
Stadig te
H. de Waal
ers der Zon-
vor Meij. L.
wenvereeni-
r D. B. uit
sterk Tull
Hovy, uit
rd in Fras-

W. 6 hand-
een mand

gekomen:
ijt te Zeist,
Vr. te Zt.
R. f 57.95,
in de zaal,
s. Vethake
s, van Da.
te «Gra-
f 2.50, uit
en f 81.15;
f 5.

Nijmegen
den heer

meester.

KERK.

RFF.

ig met de

DAM

JAM.

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 13 Maart 1887. N°. 481.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Prosdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 80 Cent; voor elken regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van leidegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

Van des menschen verlossing.

ACHTSTE ZONDAGSAFDEELING.

I.

Gaat dan henen, onderwijst al de volken, dezelve doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes: leerdende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb. Matth. 28:19.

Overmits in de negende en volgende Zondagsafdeelingen afzonderlijk van de drie Goddelijke Personen staat gehandeld te worden, bespreekt de Catechismus nu vooral in de achte Zondagsafdeeling de belijdenis van het eenig Goddelijk Wezen, waari deze drie Personen bestaan.

Uit den aard der zaak nu behoort de belijdenis der Drieëenheid, van de Triniteit ofte van de heilige Drieëenheid, tot die allerdiepste mysteriën, waarvan noch eenige Catechismus noch enig mensch, al dui- zelde hij van geleerdheid, ook maar eenige de allerminste verklaring kan geven.

Niemand denke dus, dat hij, ja, wel een stukje van dit mysterie begrijpt, maar dat er dan daarna nog een onbegrepen stuk overblijft. Neen, hij noch iemand kan er ook maar het allergeringste van ver- klaren, en ieder die zich dit inbeeldt, gaat zelf eel en brengt eel in anderen ge- dachten. Wie zegt: „Ik moet God begrij- pen“, zegt evenveel als dat hij lasterend zei: „Ik weiger aan een God te gelooven“. Hoe zou een klein, nietig wezen, gelijk wij menschen (och zijn, dien grooten, dien almachtigen Heere HEERE kunnen begrijpen! Wat zijn wij, diep en in alles afhankelijk schepsels vergeleken bij den ontrek van ons vaderland? Wat is heel dat vaderland vergeleken bij den omvang van Europa? Wat is gansch Europa bij de wereld ge- zien? Hoe nietig die wereld niet bij de zon vergeleken! Hoe klein die zon bij heel het firmament genomen! En wat is dan nog heel dat firmament bij den Heere onzen God, die al die zinnen, en die starren zijn nam- roept, vanwege de grootheid z'n kracht en omdat Hij sterk is van vermogen! En ziet, er wordt er niet één gemist!

Zelfs al denkt ge u de zonde weg, dan nog kan er nooit sprake van zijn, dat een schepsel den Schepper zou kunnen begrip- pen. En ook de heerlijke kennis van „aangezicht tot aangezicht“, die de heilige apostel in 1 Cor. 13 aan Gods heiligen in den staat de heerlijkheid profeteert, heeft met een begrip van den Eeuwige en den Onoorgrondelijke niets te maken.

En zoo wel in het paradijs dat verloren werd, als in het paradijs dat Gods ver- kooren verbeiden, is en blijft het naar Eilhu's zielekreet: „Zie, God is groot, en wij be- gripen Hem niet!“ (Job 36: 26).

Wel is er een kennen van den Eeuwige; maar „kennen“ is heel iets anders dan „begripen“. Ik ken iemand niet, zoo ik hem nooit zag, nooit hoorde, nooit met hem in aanraking kwam. Daarentegen ken ik iemand wel, zoo ik zijn aangezicht af- gedrukt in mijn voorstelling draag; zoo ik aan zijn stem hoor dat hij er is; zoo ik zijn wijze van doen gadesloeg, en daardoor iets verstaan leerde van zijn karakter. En dit „kennen“ gaat dieper en dieper, na- mate ik meer aan al zijn wegen gewend werd, lang met hem verkeerde mocht, en in allerlei ernstige en gewichtige omstan- digheden zijn trouw en zijn liefde leerde

proeven. Vandaar dat ieder man zijn vrouw en iedere vrouw haar man *kennen*, en de ouders hun kinderen *kennen*, en de vriend den vriend *kent*. Maar om al dit kennen *begrijpt* daarom geen mensch nog ooit het wezen van een mensch, *begrijpt* een vader niet hoe zijn kind er kwam, hoe in dat kind ziel en lichaam verbonden ligt, of ook hoe wonderbaar in dat kind het onbegrip- pelijke bewustzijn werkt. Och, zelfs de her- der begrijpt zijn trouwen hond niet, die hem zijn schapen saamhoudt, en verstaat niet wat er in zulk een dier omgaat, en minder nog hoe een beest, zonder men- schenhart of engelgeest, zoo trouw kan zijn en zoo aanhankelijk en zoo gevat!

„Kennen“ en „begripen“ zijn dus twee geheel verschillende dingen, die Gods kind wel onderscheiden moet, en de verwarring van deze twee schept onnoemlijk veel gees- telijke ellende. Want dan is er een, die dui- zend uit over de heilige Drieëenheid weet te redeneeren, en waant dat hij het begrijpt, maar die nog nooit zijn God ontmoet heeft, en nog ganschelijk den Heilige niet *kent*, en die toch voor godvruchtig en godzalig wil doorgaan, hij de dorre verstandsploeger, de geesteloze intellectuaal! En tegenover hem vindt ge dan een innige ziel, voor wie de ontmoetingen vele waren, en die veel van Gods verborgen omgang genoot, maar die niet *begrijpelijk* de zaak beredeneeren kan; en die sappige ziel klaagt dan bij al haar heerlijkheid nog over *gemis*!

Want dit is het: „God is groot en wij begrijpen Hem niet“. Maar tegelijk is dit het eeuwige leven, niet dat ze God *begrip- pen*, maar dat ze U, den Eenige, *kennen*. Dit is het, dat aan Adam in den staat der rechtheid een oorspronkelijke kennis was geschenkt, opdat hij zijn God niet begrip- pen, maar „recht kennen“ zou. En dit is de heerlijkheid, die uit genade aan verkoren goddeloozen wordt gegeven, dat de Zoon hun den Vader openbaart, opdat ze God *weer kennen* zouden. Nu ten deele. En daarna eens zaliglijk en volkomenlijk, als we *kennen* zullen gelijk we ook *gekend* zijn. Van aangezicht tot aangezicht. In eeuwige, nooit eindigende genieting.

Vandaar dan ook dat Art. 9 van onze Confessie zoo heerlijk beuigt, dat wij de belijdenis der heilige Drieëenheid, ja, te weten komen uit de Heilige Schrifture, maar toch eerst *kennen* uit de werkingen die we van deze drie Personen in ons ge- voelen.

Omdat echter de zondige mensch dit niet toegaat, of wel toegaat, maar er niet naar deed, is er toen toch poging na poging gewaagd, om ook de verborgenheid des Heeren HEEREN te *ontsluiten*, en door alle- lei geleerde uiteenzetting te *verklaren* voor ons menscheijk begrip. Zelfs is men hierin zoover gegaan, dat men van lieverleë een geheele *Leer aangaande God* uit alle- rei opinie is gaan ontwikkelen, en dat er tot zelfs in Utrecht een hoogleraar is, en dat nog al een man, die met ons den Heere Jezus belijdt, die nog oordeelt dat er in zulk een „Leer aangaande God“ kracht ligt, en niet voelt, hoe hierin niets schuilt dan rationalistisch bederf.

Toegekomen aan de belijdenis van het Eeuwige Wezen behoort een kind van God daarom uiterst voorzichtig te wezen. En als hij van de Ethische godgeleerden in onze dagen allerlei voorstellingen op dit stuk vernoot, die door hen van de Deutsche Vermittelungstheologen zijn overgenomen, dan bedenke hij wel, dat deze Deutsche Vermittelungstheologen hierbij geheel in wijsgeerig spoor zijn geraakt, en bijna

evenwijdig loopen met allerlei vondsten eener ongelooftige filosofie.

Bij het Eeuwige Wezen komt het er toch vóór alles op aan, dat *ge* niet een *schijn*-god voor dat Eeuwige Wezen aan- ziet. Dat *ge* niet denkt, dat Hij het is, en dat Hij het *niet* is. Dat *ge* u niet inbeeldt met Hem te doen te hebben, en dat *ge* slechts te doen hebt met een vrucht van uw eigen bedenking of verbeelding. o, Men geloof het niet, maar de afgoderij gaat zoo veel verder dan men wel vermoedt.

Met dat woord „*afgoderij*“ willen we niet hard zijn. Gemeenlijk toch verstaat de massa onder „*afgod*“ slechts tweeërlei: 1°. een beeld van goud, zilver, steen of ijzer of hout, dat wordt aangebeden; en 2°. een diebaar, kos- telijk iets, waaraan men op zondige wijze gehecht en verkleefd is.

En natuurlijk, in dien zin bedoelen we thans „*afgod*“ niet, en willen het daarom wel „*schijn*-god“ noemen; mits men maar wel verstaat, dat het eigenlijk geheel op hetzelfde neerkomt, en dat alle *afgod* een *schijn*-god en alle *schijn*-god een *afgod* is. Want of ik nu mijn *afgod* uitbeeld uit hout of goud, dan wel beeld uit mijn denken, en dus een denkbeeldigen God aanbid, dit blijft in het wezen der zaak hetzelfde. Want de zaak is, dat ik mij *inbeeld* met God bezig te zijn, tot den Eeuwige te bidden, en met den Heilige te doen te hebben, en dat ik mij hierin toch bedrieg en totaal vergis, want dat ik den levenden God *voorbijloop* en het Eeuwige Wezen *nog zelfs niet ken*, en ik mij biddend of denkend bezig houd met een *schijn*-god, dien ik mij wel inbeeld, dat bestaat, maar die er in de werkelijkheid niet is.

God leeft, God is er. Hij de Heere in de hemelen! Hij de eeuwige God in zijn almachtigheid! En de zaak is nu maar, dat ge Hem, wezenlijk Hem, en niet een *schijn* of schim van uw gedachten, in *zijn* plaats, voor uw God aanziet, en wel wezenlijk met Hem in uwe ziel rekt. En nu zal die Eeuwige God, die weet wat maaksel ge zijt, en hoe ge nooit anders kunt dan stamelen, er u zeker de ziel niet om veramen, zoo ge niet helder en niet zuiver rekenschap kunt geven, van wat ge in Hem vindt en hoe ge Hem kent. Maar dit eischt Hij toch van u, en immers naar zijn goddelijk recht, dat ge genoeg belang in zijn kennisse zult stellen, om uit de Schriftuur over Hem ge- leerd te willen zijn, en dat ge voorts nooit onder den *schijn* van Hem den kus der trouwe te gaven, dien kus der liefde geven zult aan een ander.

En toch, in die zonde verviel vooral onze eeuw, en daardoor wierd ze in geheel haar ontwikkelingsgang *weer Heidensche*. Aan het gebruik van dit woord stoote zich niemand, en dat zal men ook niet doen, zoo men de Heidensche wereld eenigszins van naderbij kent. Niet enkel die zeer laag staande Hei- densche wereld van Bataksche koppensnel- lers of Guineesche menscheneters, of aan- bidders van een Fetisch; want natuur- lijk, dat doet de Europeër van onze da- gen niet. Maar er was dan ook alle eeuwen door nog een heel andere Heidensche wereld, die ge kunt leeren kennen uit de werken der Grieken en Romeinen, der Eyp- tenaren en Babyloniers, der Chinezen en Buddhisten. En als ge daarin bladert, dan vindt ge heel iets anders. Dan is Plato soms verrukkelijk schoon, Cicero om mede te dwepen. Dan legt *Kong-fut-se* u stukken voor, die ge, in steen gegrift, voor ieders oog zoudt willen uitstellen, en in de heil- ige boeken der Indiërs ontmoet ge dan voorstellingen, die u verwonderd vragen

doen, hoe men zoo diep en zoo sober in de diepte der dingen indrong. Zulke Heidenen leven er nu nog, in Engelsch Indie vooral, in Calcutta, in Benares, in Delhi. En hoe waar is het, dat deze nobele Heidenen eigenlijk precies zijn en waren als *onze* nobelste mannen, die buiten den Christus om redeneeren, dat bleek nog onlangs toen er drie van zulke nobele, kundige, talentvolle Heidenen naar Londen kwamen, die aan onze Darwinistische Modernen open- lijk beleden, dat ze *zoo* ook Christen wa- ren, want dat ze bijna geheel zoo dachten als zij.

Zoo ziet men dus klaarlijk, dat de ge- heele Europeesche bevolking, die de belij- denis van den Drieëenigen God prijzagt, feitelijk in het Heidendom terugsloot. Im- mers er was alle eeuwen door *drieërlei* Heidendom: 1°. het Heidendom der ruwe massa die slechts uit was op genot en wild vermaak, en met de afgoderij slechts in naam mededeed, of ze voor zingenot mis- bruikte; 2°. het Heidendom der eenvoudige, tot gods vrucht genicde zielen, die in werk- heiligheid liepen; en 3°. het Heidendom der kundige wijsgeeren, die zelfs in al de santekraan der tempels slechts symbolen en speelgoed voor de massa zagen. En juist dat *drieërlei* Heidendom komt thans weer terug. Onder u de breede stroom der massa, die almeer verwildert en precies in onze Christelijke steden wordt, wat de massa eens in Rome was. Verr daarboven een groep deugdzaame en rechtschapen lieden, die zich afsloten in rechtschapenheid, en er de kerk even vormelijk bij namen, als de deugdzaame en rechtschapen burgers hun tempeldienst in het Heidensche Delhi. En dan in de achterhoede een geleerde klasse, een kleine zoon van wijsgeerig ge- vormde geesten, thans bijna allen Darwi- nisten, die leven in denkbeelden en ijveren voor idealen, die als twee druppelen water gelijken op wat eens de filosofen van Zuid-Italië en Griekenland in Europa, en voorts in Voor-Indië en Thibet beleden in Azië.

De belijdenis van den Drieëenigen God trekt de grenslijn.

Heel het gebied waar deze belijdenis van Gods heilige Drieëenheid heerscht, is het Christelijk erf, besprengd door den heiligen Doop. Maar ook heel het gebied, waar deze belijdenis van Gods heilige Drieëen- digheid wegviel of in *schijn* verliep, is het *niet*-Christelijke terrein, dat door Joden, Mahomedanen of Heidenen wordt ingenomen. En dat dit waarlijk niet overdreven is, blijkt wel het best hieruit, dat men op allerlei wijs, op allerlei manier doet wat slechts even doemlijk is, om wat men dan noemt den *Classieke geest* weer te doen opleven. Dat doet men op de Overheids- gymnasiën. Dat doet men in allerlei ge- schriften. In allerlei historische romans. Dat doet men door allerlei platen. Daar legt men zich met de borst op toe. „Die schoone, verrukkelijk verleidelijke wereld van het oude Rome en Hellas moet terug ge- tooverd!“ Daar moeten onze jongelingen en onze ontwikkelde lieden met leeren dwepen, en die stijve, dorre, onooglijke Christelijke levensvorm moet er met tak en wortel uit.

Zoo spreekt, zoo schrijft, zoo ijvert men. En toch, als een Christelijk-godgeleerde dan de slotsom opmaakt: „Dus maakt gij ons land met voorbedachten rade *weer Hei- densche*!“, dan ergert men zich en duidt u dat euvel. En dat deels om een goede, maar ook deels om een zeer gevaarlijke reden. De goede reden is, dat de overmachtige

indruk van den Christelijken naam hun zelfs nu nog zoo schoon in de ooren klinkt, dat een zwakke stem in hun binnenste *nóg* maant: „Geef den Christen-naam niet prijs!“ Maar ook is er een gevaarlijke reden, deze name- lijk, dat de hoofdleders, die uitnemend goed inzien, dat zij geheel en al met de Chris- telijke belijdenis gebroken hebben, toch dien naam *nóg* bijhouden, omdat ze wel weten, dat *ze* onder *heidensche vlag* hun *waar* nog niet kunnen binnenloodsen.

De oogen der Christenen mogen dus wel opengaan, en die velen onder de Bediena- ren des Woords, die in allerlei kringen half (zoo niet reeds *meer* dan half) met dezen levensstroom meegaan, mogen wel beden- ken, hoe schriklijk hun verraad is aan de zake Gods gepleegd.

Want het is niet eens meer waar, dat de groote vraag van dezen tijd is: Voor of tegen den Christus. We zijn reeds ver- der, veel verder afgeleden, en de vraag werd reeds in duizend kringen: *Voor of tegen den levenden God!*

Met name het *Algodendom* is de o, zoo bedenkelijke vorm waarin deze verering en aanbidding van den *schijn*-god nogmaals optrad.

Algodendom is een kunstwoord om uit te drukken wat de wijsgeeren met den kunst- term *Pantheïsme* noemen, en waarmee op allerlei trappen en in allerlei graden een voorstelling wordt aangeduid die de vol- strekte grens tusschen den Schepper en het *schepsel* wegneemt, en onder allerlei naam en in allerlei vorm beide ineen laat vloeien.

De wonderde naam van *Jehovah*, d. i. „de eenwig en onveranderlijk Zijnde“, in wien geen wording noch verandering is; „Ik zal zijn die ik zijn zal“, is het machtig en na- tuurlijk bolwerk door den Heere zelf in zijn Woord tegen het schriklijk gevaar, dat van dit Pantheïsme dreigt, opgeworpen.

Hij, God, de Almachtige, *is*. Hij is die Hij *was*. Hij *zal* zijn die Hij *is*. In Hem wordt niets, verandert niets, wisselt niets, is geen *overgang*, en geen *omzetting*. Alle schepsel daarentegen mist dit vaste, onveranderlijke *zijn*. Alle schepsel wordt, *wisselt*, verandert, ondergaat rusteloze *wij- ziging*, en is gestadig aan *overgang* en *omzetting* ter prooi.

Er ligt alzoo tusschen den Heere HEERE, die *eenwig is*, en zijn schepsel, dat hoe hoog ook, dat gestadig *verandert*, een kloof, een scheiding, een grenslijn, en alle gods vrucht en alle aanbidding eischt, dat het menschen- kind deze grenslijn stijpt zal eerbiedigen.

Om nu recht duidelijk te doen uitko- men, dat er zulk een grens tusschen al wat *goddelijk* is en al wat *menscheijk* is bestaat, hebt ge slechts terug te gaan achter het begin van het heelal.

Toen er nog geen wereld, en geen zon en geen maan was, maar er ook geen hemel was, en er geen engelen waren, toen er niets was dan God. Hij alleen. Hij zich zelf genoeg was. Hij van alle eeuwigheid eeu- wiglijk de Drieëenige God. Want als ge u dat indenk, en dan u het oogenblik denkt waarop nu heel dit heelal, dat er eerst *niet* was, ontstond, dan vat en voelt ge opeens klaarlijk, dat die God heel iets anders dan die wereld is, en die Schepper heel iets anders dan dat schepsel.

En daarom, juist op dat punt viel het Algodendom of Pantheïsme ons aan. Neen, een schepping in dien eigenlijken zin was er *niet*. De wereld was wel van lieverleë fijner en rijker gevormd, maar de stof er voor was er in eeuwigheid; die was nooit geschapen; maar was eeuwig als God. God

Iets over het Antinomianisme in de 17e eeuw.

XVIII.

DS. PH. STROOBANT.

In zijn betoog voor de Classis hooren wij Ds. Stroobant zich ook verantwoorden op de punten van beschul- diging, op dogmatisch gebied tegen hem ingebracht. Hij n zich bewust orthodox te wezen, al wil hij niet ontken- nen, dat hem wel iets heterodox uit den mond gevallen kan zijn. In dit zoo, dan wil hij in het vervolg voor- zigtig wezen. Doch nu ter zake. De vragen door de gedeputeerden der Classis hem gedaan beantwoordt hij achtereenvolgens.

1. Is 't gebed den Christenen ook onder het N. V. noodzakelijk?
Ja vgl. Catechismus vr. 11, want:
a. Het gebed is het voornaamste stuk der dank- baarheid.
b. God wil zijne genade en den Heiligen Geest allen doen geven, die hem met hartelijke zuchten zonder op- houden daarom bidden en daarvoor danken.

2. Zijn er ook andere soorten van gebeden noodza- kelijk als die welke bestaan in dankzeggingen en ver- heerlijkingen van Gods deugd en volmaaktheden?

Ja vgl. 1 Tim. 2:1, 2 vv.

3. Of men ook in de dagen des N. V. naderende tot God in gebed, diep gevoelen en vernedering over de zonde moet hebben?

Ja vgl. Catech. vr. 117, Ps. 51:19; Jes. 66:2.

4. Of die verzoend is met Christus nog noodig heeft te bidden om genadige verging onzer zonden?

Ja vgl. Catechismus vr. 126.

5. Of bidden om tijdelijke en lichamelijke zegeningen uit kracht van Gods gebod geschiedt?

Ja vgl. Matth. 6:11 en Catech. vr. 118.

6. Of het gebruik der leeraren, biddende na de predi- katie om regen en zonneschijn enz., prijselijk is en vol- gens Gods Woord, dan of het enkel steunt op de ge- woonde van de kerk?

Volgens Gods Woord; vgl. Catech. vr. 125 en Jac. 4 vs. 3 en de kanteekeningen no. 14.

RAKENDE DE ALGEMEENHEID DER GENADE.

1. Of de voldoening van Christus alle menschen, aan wie het Evangelie verkondigd wordt, in gelijken staat stelt, om te kunnen zalig worden?

Neen vgl. vr. 30 van den Cat. Geloofsbel. Art. 36

2, 3, 4. Of niet volgens Gods Woord meer verloren zullen gaan dan zalig worden; doch, naar den *schijn* geoordeeld, God niet meer verheerlijkt wordt, als meer- deren zalig worden, en het rijk des Satans vernindert?

Hei getal van meer of minder wil ik niet bepalen, ver- mits onze Reformateurs in den Catechismus en de For- mulieren van eenigheid daarvan zelfs geene bepaling hebben willen maken. En mij dunkt als leeraar te kun- nen volstaan met diegenen, die over het getal vragen of er meer of minder zullen zalig worden dan verdoemd, te vermanen met Christus' woorden: *Strijd gij om in te gaan*.

5. Of dan de predikanten niet kwalijk doen, die de menschen die universele waarheid leeren uit Matth. 20:16 en 22:14, dat er onder vele groepen maar weinige uitverkoren zijn, en dat bijgevolg de weg, die ter za- ligheid leidt, maar door weinigen bewandeld wordt?

Ik wil niemand mijner broeders hiern veroordeelen, maar ik laat het aan uw eigen oordeel.

3. OVER HET MINISTERIE.

1. Of de predikdienst nuttig, noodig en van eene god- delijke instelling zij in het Nieuwe Testament?

Absoluit ja volgens Matth. 28:19.

2. Of er niet een goddelijke roeping tot het predi- cant noodig is?

Ja, vgl. Rom. 10:15

3. Of begaafde broeders zonder voorgaande roeping, zouden mogen publiek het Evangelie bedienen?

Neen.

4. Of de predikdienst tot het einde der wereld zal blijven?

Ja, vgl. Matth. 28:19, 20 en Ezer. 4:11-13.

5. Of een predikant elders mag aannemen die in de gemeente waar zij wonen, niet toegelaten kunnen worden, voor zij satisfactie gegeven hebben?

Neen.
Stroobant eindigt zijne rede met de verzekering, dat het hem om de eere Gods en de zuiverheid der leere te doen is. Daar hij lang gesproken heeft rest der ver- gadering geen tijd, om op de kwestie in te gaan en haar te behandelen. 't Is trouwens ook beter, oordeelt de voor- zitter, dat de gedeputeerden der Classis de beantwoorde punten nog eens onder de oogen zien. Dan is de Classis misschien rijp om een besluit te nemen.
Met deze gedachte gaat de vergadering der Classis uiteen.

DE GAAY FORTMAN.